

Pas a desnivell

Hostes vingueren

Com que ja es veia venir, no podem fer esgarips de sorpresa quan alguns residents a Catalunya (amb voluntat de permanència), de parla castellana, se senten agredits pel fet que els catalans, en el nostre país, ens entestem a parlar, a llegir i a escriure en català. Ho troben intolerable.

El senyor José Montero, diputat pel PSC al Parlament de Catalunya, va fer unes declaracions al diari d'Oviedo «La Nueva España» on expressa la seva dolguda indignació perquè *aquello se está catalanizando mucho*. Entre altres coses, afirma que ell no s'expressarà mai en català (una qüestió de principis, sembla) i que els seus fills no volen viure a Catalunya, se senten desplaçats. Tant fàcil com és el remei! Es tracta, si és possible, de viure al país de cadascú, i si els fills del senyor Montero troben que aquest no és el seu seria un crim tancar-los la porta de sortida. Un bon pare no pot negar aquest dret tan legítim a la seva descendència. Allò que no pot pretendre el senyor Montero és que renunciem a la nostra llengua perquè els seus fills estiguin contents. L'encega l'amor paternal i exagera escandalosament la seva importància.

Per demostrar que l'assisteix la raó, José Montero explica que una vegada el va telefonar a Ripoll —on viu— el governador civil de Girona. *Y cual no sería mi sorpresa*, diu el diputat, *cuando oigo que me hablaba en catalán. Por educación no le colgué el teléfono*. El concepte que té el senyor Montero de l'educació és, pel cap baix, pintoresc i francament deficitari. ¿El van escolaritzar a temps i amb un mínim de garanties d'èxit? Tot fa creure que no, que és el producte típic de la falta d'educació procurada com a sistema de govern. El mateix diari de Barcelona que reproduïa la queixa indignada del diputat Montero, contenia un article de Joaquim Ventalló que ens recordava unes paraules del marquès de Lozoya divulgades l'any 1938 per un diari de San Sebastián, ciutat que acabava d'ésser ocupada per les forces franquistes. Deia el marquès: *Todos los males de España provienen de ese estúpido deseo de los gobiernos de enseñar a leer a los españoles. Enseñarle a leer a alguien es obligarle a asimilar el veneno que producirá su ruina y la de su patria*.

El marquès, a desgrat d'assaborir el triomf dels seus, es devia trobar en una hora baixa, es va deixar endur per una

malfiança injustificada. No hi ha memòria de gaires governs espanyols centralistes que hagin tingut l'estúpid desig d'ensenyar a llegir els seus súbdits. Més aviat al contrari. Frases com ara *Muera la inteligencia*, i altres no tan cèlebres però igualment significatives, han caracteritzat una actitud llargament mantinguda, amb els fruits corresponents, com ho és aquest exemplar humà constituït pel senyor Montero. S'arriba a sospitar que el diputat, només de pensar en aprendre alguna cosa, se li posen els pèls de punta, encara que només es tracti de l'idioma del país que ha triat per a viure-hi. La repulsió a adquirir nous coneixements, a part d'expressar desconfiança en la pròpia capacitat mental, ocasiona uns moviments d'hostilitat contra qualsevol assignatura i és una pena que el senyor Montero ho consideri un privilegi que ha de deixar com a herència als seus fills.

Que el marquès de Lozoya no havia de patir pel que fa als nivells de lectura dels espanyols, ho demostren les estadístiques. Si la lletra impresa és realment un verí, es pot assegurar que per

aquestes rodalies ha estat administrat tant de gota en gota que s'ha produït una vacunació general, una immunitat monolítica. Això podria constituir un avantatge, de no ésser que comporta un alfabetisme de diversos graus. No n'hi ha prou amb aprendre de lletra: cal fer un ús continuat d'aquest coneixement i procurar l'assimilació de les lectures. Si no, pot ocórrer això que ens passa, que algú amb vocació d'home públic i que ostenta la representació d'una part de la ciutadania, es fiqui de peus a la galleda sense treure's les sabates.

I si tan sols es tractés d'un cas excepcional ens ho podríem prendre com una curiositat i buscar una vitrina per a exhibir-la, fora del Parlament. El mal és que els exemples dolents sempre troben seguidors i s'observa una agressivitat creixent entre alguns funcionaris de taulell o de finestreta, i fins entre algunes persones que, vivint entre nosaltres des de fa molts anys, no se sentien incòmodes ni protestaven quan la llengua catalana era perseguida i humiliada. En canvi ara —tot i que ningú no els priva d'utilitzar lliurement el seu idioma, com és de llei— deuen considerar irritant que nosaltres, a casa nostra, pretenquem reparar el mal que ens ha estat fet. Potser ens veuen com els seus avantpassats veien els indis americans, l'evangelització dels quals suposava, com a primer punt, blegar-los a la llengua de l'imperi. Una llengua —cal dir-ho— que la majoria d'aquells abrandats conquistadors no sabia escriure i que molts d'ells només podien llegir-la amb grans dificultats, a poc a poc i lletrejant cada paraula.

Aquí, la prudència (la que no ens ha de fer covards?) aconsellaria d'afegir que qualsevol semblança entre aquella llunyana situació i l'actual és pura coincidència. Com en les pel·lícules... Però no ens posem nerviosos, tranquil·litzenos, que el cas ho requereix. El diputat José Montero tenia raó en un aspecte, en denunciar el perill de *la ruptura que puede ser la división de Catalunya en dos comunidades: la castellanoparlante y la de origen. Ésta, radicalizada, produce traumas*. Passem-li així, admetem que *la otra* és normal que es radicalitzi i que si això ens traumatitza, pitjor per a nosaltres. Si després de tants anys de patir-ho no ens hi hem acostumat, ni mai. Es veu que som més incomprendsius i més tossuts que els indis americans. ● PERE CALDERS